

Életpályaépítés

AZ ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS ÁLTALÁNOS MEGHATÁROZÁSA

Az életpálya-építés olyan tevékenység, amely arra szolgál, hogy az egyén ambícióinak és lehetőségeinek megfelelően, tudatosan, tervszerűen alakítsa a sorsát. E tevékenység keretében az egyén életpálya-célokat tűz ki, stratégiákat készít a célok eléréséhez, és a stratégiák szerint a célokat megvalósítja. Az életpálya-építés élethosszig tartó folyamat, melyben a tanulásnak változó jelentőségű, de állandó szerepe van.

Az életpálya-építés akkor sikeres, ha

- a célkitűzés reális, illetve szükség esetén módosítható: azaz a megvalósításhoz és a módosításhoz szükséges feltételrendszer rendelkezésre áll vagy megteremthető.
- A célok eléréséhez vezető utak és
- stratégiák alkalmasak a célok eléréséhez, és lehetővé teszik a menet közbeni módosítást.
- A stratégiák megvalósításához a feltételrendszer rendelkezésre áll, illetve megteremthető.
- Az utakat az egyén ténylegesen végigjárja, azokat kontrollálni, valamint szükség esetén a célokkal együtt módosítani képes.

Az életpálya-építés tevékenységének legfontosabb elemei			
Célkitűzés	Feltételrendszer	Stratégia	Megvalósítás
Fő célok meghatározása	Az egyén ambíciói	Útkeresés és az, út, utak kiválasztása.	
Részcélok: <ul style="list-style-type: none"> • a fő cél részcélokra bontása • a célok időbeli meghatározása, sorrendezése 	Az egyén képességei	A célmegvalósítás módja és eszközei	
A változtatás szükségességének felismerése után a célok módosítása.	Az egyén tényleges tudása (ismeretek, munkatapasztalatok)	A megvalósítás ütemezése	
	Az egyén dokumentálható tudása (pl. iskolai végzettség)	Helyzetértékelés kontroll, „minőségbiztosítás”	
	Az egyénen kívül álló lehetőségek (pl. munkaerő-piaci, családi környezet, anyagi háttér)		

2.2.2 A MEGVALÓSÍTÁS ALKALMAI, TERÜLETEI

A feladat iskolai alkalmai

- Tanórai keretek
- Szabadidő

A feladat iskolán kívüli alkalmai

- Család
- Munkaerő-piaci cégek, szervezetek
- Egyebek

A feladatba bevonható segítők

- Család

- Szociális szakma képviselői
- Pszichológus
- Munkaerő-piaci cégek képviselői
- Képzők
- Az elhelyezkedést támogató munkaerő-piaci szervezetek képviselői, pl. tanácsadók
- Civilek

2.2.3 A FELADAT TARTALMÁNAK KIDOLGOZÁSÁHOZ KÖTHETŐ MEGKÖZELÍTÉSI MÓDOK

- Személyre fókuszáló
- Értékorientált
- Munkaerő-piaci

2.2.4 PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

Folyamatosság, rendszeresség

Az életpálya-építéssel kapcsolatos feladatvégzés nem lehet "kampánymunka", a tanulók teljes iskolai előmenetelében, illetve a teljes tanévben folyik.

Személyesség, differenciálás

Az életpálya-építést a pedagógus, illetve a munkába bekapcsolódó szakember a tanuló számára személyre szabottan fejleszti, figyelembe véve a tanuló életkorát, élethelyzetét, személyes képességeit, tudását, lehetőségeit, ambícióit.

Esélyegyenlőség

A pedagógus arra törekszik, hogy a személyes gondoskodást minden tanuló szükségletei és igényei szerint megkapja.

A pedagógus szerepe: kutatásvezető, tanácsadó

A pedagógus ebben a szerepben támogatást nyújt a tanuló önálló, heurisztikus ismeretszerzéséhez, igény szerint tanácsokat, információkat nyújt döntési helyzetekben. Ha kell, vitatkozik, érvel. Érveiben kerüli a tekintélyérveket.

Tapasztalatszerzés lehetősége

A pedagógus olyan pedagógiai, tanulási helyzeteket teremt, amelyben a tanuló kipróbálhatja önmagát, kellő próbálkozási (tévedési és korrekciós) lehetőséget kap. A pedagógus a tanuló tájékozódásához iskolai és iskolán kívüli alkalmakat teremt.

Együttműködés

Az együttműködés alapelve az, hogy a tanulón kívül a pedagógus a munka során együttműködik a tanuló családjával, gondozójával, illetve azokkal a szakemberekkel, akik várhatóan támogatást tudnak nyújtani a munkához.

.2.5 MÓDSZEREK, TANULÁSSZERVEZÉSI MÓDOK

Hogy a célok, illetve a fenti alapelvek teljesüljenek, szakítani kell a frontális osztálymunkával, és előnyben kell részesíteni azokat az eljárásokat, tanulásszervezési módokat, amelyekben lehetőség nyílik a tanulók együttműködésére, vitakultúrájának javítására, az önálló ismeretszerzésre. Ezek elsősorban a következők:

- Projekt módszer
- Drámapedagógia
- Kooperatív tanulás
- Önálló ismeretszerzés
- Differenciált tanulás
- Heurisztikus tanulás önállóan és csoportban

2.3. FEJLESZTÉS TARTALMA

2.3.1 A FEJLESZTÉS ÁLTALÁNOS, AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA EGÉSZÉT ÉRINTŐ, SZEMÉLYRE ÉS A SZOCIÁLIS ÉRTÉKEKRE FÓKUSZÁLÓ TERÜLETEI

A fejlesztés általános területei	Tartalom
<i>Információkezelés</i> Jelen esetben információnak bármit tekinthetünk, amiből adatokat nyerhetünk célunk megvalósításához. Így kommunikációs helyzeteket, szövegeket, számszerű adatokat, természetben előforduló jelenségeket egyaránt.	Adatgyűjtés
	Adatok rendszerezése
	Adatok közötti viszonyok felfedezése
	Az adatok közötti viszonyok megteremtése
	Az adatok közötti viszonyok feltételeinek megváltoztatása a viszonyok megváltoztatása érdekében
	Információalkotás és -átadás. Szöveges információ esetén: <ul style="list-style-type: none"> • lényegkiemelés • koherenciateremtés
	Tanulási technikák
<i>Az emberek közötti együttműködéssel kapcsolatos</i>	Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztára
	Kooperativitás
	Önérvényesítés

<i>ismeretek, képességek, attitűdök</i>	Normaismeret, normaalkalmazás
<i>Az emberek közötti együttműködéssel kapcsolatos ismeretek, képességek, attitűdök</i>	Szerepismeret
	Kommunikációs helyzetelemzés és -értékelés (szerepviszonyok, körülmények, alkalmak és ezek összefüggései, önmeghatározás)
	A kommunikációs helyzethez, illetve a partnerhez, a partner előzetes ismereteihez való alkalmazkodás.
	A személyközi és publikus kommunikáció műfajainak és módjának gyakoroltatása szimulált és "éles" helyzetekben, felhasználva a drámapedagógia eszköztárát.
	Konfliktuskezelés

A fejlesztés általános területei	Tartalom
<p><i>Problémakezelés</i> A problémakezelés az életpálya-építés valamennyi tevékenységének leképezése, a teljes iskolai életút során alkalmazható, valamennyi tantárgyban.</p>	<p>Problémafelismerés Problémaelemzés Megoldástervezés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Időkezelés: <ul style="list-style-type: none"> Időzítés Időbeosztás Út (utak) meghatározása <p>Döntéshozás (indoklás) Értékelés Korrekció</p>
<p><i>Önismeret-fejlesztés</i> Olyan pedagógiai helyzetteremtés, amelyben a tanuló információkat szerezhet önmagáról. Ennek módszere elsősorban az, hogy a tanuló kellő próbálkozási lehetőséget kap ismereteinek, kompetenciáinak alkalmazásához.</p>	<p>Ismeretek szintje Attitűdök Képességek Ambíciók Lehetőségek (helyzet)</p>
<p><i>Pályaorientáció</i> Az egyéni képességek és ambíciók, valamint az lehetőségek figyelembe vételével történő <i>aktuális</i> döntés megalapozása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Információközvetítés, és információforrás-kezelésben való pedagógiai közreműködés • Pálya-tapasztalatszerzés lehetőségeinek megteremtése • Az aktuális döntéshozatal folyamatának támogatása

A következő dián két, egymáshoz megszólalásig hasonlító delfin látható.

A képet a St. Mary's Kórházban mutatták be, egy stressz-szintet felmérő esettanulmány során.

Vessen egy pillantást a vízből épp kiugró delfinekre! - Teljesen egyformák.

Egy tudományos tanulmány azonban rávilágított arra, hogy bár a delfinek egyformák, egy feszült ember mégis különbségeket vél felfedezni köztük.

Ha sok különbséget talál a két delfin között, az azt jelenti, hogy jelentős nyomás alatt áll.

Tehát, nézze meg a képet!

Ha többet vesz észre egy vagy két különbségnél, valószínűleg megérdemel már egy kis pihenést!

A két „delfin” teszt

Tehát, nézze meg a képet!

Ha többet vesz észre egy vagy két különbségnél, valószínűleg megérdemel már egy kis pihenést!